

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona

Felolós szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Az adókiivetés.

Székelvudvarhely, július 10.

Székelvudvarhely város adókiivető-bizottsága e héten kezdette meg a kiivetett III-ad osztályú adó tárgyalást az érdekelt felek bevonásával. Talán ez alkalommal első ízben történik, hogy az ipar, kereskedelem, a vállalkozás és a szabad lateiner-pályák emberei: ügyvédek, orvosok stb. nem kerültek bele az adóprébe, olyan mértékben, mint a hogyan velük minden egyes esetben, amikor csak adókiivetésről volt szó, elbántak.

Udvarhelyvármegyében, a hol csak ipar és kereskedelem pangásról, hanyatlásról létről-hétre beszámoló cikkekkel irunk; a hol a megélhetési viszonyok, az utóbbi évek gazdasági depressziói fölötté drága piacot teremtettek, melynek nyomása alatt a kisipar maholnap néhaivé válik: emlékeztünk óta a legtermékenyebb fantázia, a vak véletlen birodalma az adókiivetés. Olyan a mi adóuk — a jó isten tudja a titkát, hogy miből — évről-évre magától nő, mint a löhere. Az adókiivető-bizottság előadójának mindig az volt az elve, hogy az ember évei számával vagyonban és jövedelemben is gyarapszik. Hogy ezt miféle filozófiai rendszerből merítették, az titok; de tény az, hogy a gyakorlatban nagy sikerrel alkalmazták. Az adókiivető-bizottság hivatal előadója mindenkinek adóját felstrófolta. Ez roppant egyszerű dolog. Aki elmulasztotta a védekezést, azon a fölcsigázott adóétel rajta maradt, aki pedig hősiiesen védte magát, azzal kiegyeztek. A kincstári profit egészen bizonyos volt, no meg az előadó

ur abban a hitben ringatta magát — s nem ok nélkül, — hogy a tisztelt hivatali főnök ur teljes elismerését kiérdemelte.

Teljes elismerés illeti a mostani adókiivetés előadóját, akinek volt erkölcsi érzéke és bátorsága szembeállani azzal a régi hagyományos és valljuk be, buta felfogással, hogy pénzügyi üzlet szempontjából készítsa a tervezetet a polgár valóságos viszonyaival nem törődve. A tárgyalások rendű a kiivető-bizottságot is az a tudat vezeti, hogy a polgárság érdeke az első, s innen van azután az, hogy pausz, feljajdulás, az adókiivetés ezen elmaradhatatlan kellékei, ezuttal nem kísértének.

És ezen kedvező konjunkturák dacára is megállapítható az, miszerint a barbár harmadik osztályú kereseti adó a középosztályt ezer, meg ezer sebbel borítja el, sanyargatja és gazdasági erejében bénítja. Még csak logika sincs a fikciók rendszerében, ellenében a törvény sem védelmez meg, hanem arra tanít: Segíts magadon, hazudj! A harmadik osztályú kereseti adó a maga tíz százalékos adókulcsával abból a föltevésből indul ki, hogy hazudni a legfőbb polgári kötelesség.

Oroszország behozta a progresszív jövedelmi adót az adómentes létminimummal. Ausztria is megcsinálta adóreformját, a progresszió alapjára fektette a kereseti adót és behozta e melé a kiegészítő jövedelmi adót, progresszióval és adómentes létminimummal. Az osztrák adókiivető-bizottság nem a mi csenevész, parodisztikus önkormányzati organumunk, hanem komoly ha-

lasi, életteljes intézmény, mert a különböző osztályú adózók általános választásából kerül ki.

Mi pedig ezen idő alatt egyetlen adóreformot produkáltunk; azt a pénzügyminiszteri rendelkezést, mely azon tanakodik, mint lehetve az adózás alól kibujt munkásokat összefogdosni, hogy első osztályú kereseti adót fizessenek. A fikciókat szaporítani akarták. Elbirtjuk, hogy harmincz forintból havonkiut egy család nemcsak megélhet, de még adót is fizethet.

Mindenfelé szakítottak már azzal a fölfogással, mely még a subsidiumok korából maradt reánk, hogy az adópolitikának egyetlen célja van: megföltteni az államkincstárt. Az igazságos adó nem gyűlöletes, nem fenyegető, mert magában hordja az állam pártatlanságát, az egyenlőséget, az arányosságot, a meg nem ingatható jogot és ez mutatja meg, hogy az állam is tud gondolni, érezni. De mi még mindig ragaszkodunk az erőszakos poézis, a fikciók politikájához. Tartjuk a nagy valótlanságokat, védjük a képzeletet és csodálkozunk, ha a fikciók megtermik mérges gyümölcsüket. Közben magasztaljuk a demokráciát, pedig az nem összegyurt elmélet, hanem egyszerűen a valóság, a tények a természetes rend politikája, a fikciók halála.

E tarthatatlan állapotokon fog nemzeti kormányunk végre-valahára segíteni. A dolog ugy fog megoldatni, hogy a közelebbről megtörténő adókiivetés már az új törvény alapján történik meg. Ennek pedig valóban legfőbb ideje.

Három értesítő.

Junius vége az iskoák számadásának az ideje. Mit tettek az ember, a haza és a közművelődés hasznára, azt a junius hó végén tartott komoly számadás tükrö könnyen megmutatja. A középiskola az, mely a mi középszályunkat, a nemzet gerinczét neveli. A középiskola feladata az életre szükséges praktikus ismeretek tanítása, a lelki erőnek és az észnek a gyakorlása, edzése, tökéletesítése, hogy az ifju az életben a neki szükséges ismeretek és tudás elsajátítására a kellő akaraterő és értelem birtokában legyen. A mi három középiskolánknak jó híre immár messze földön ismeretes, mi arról bizonyít, hogy azok arra fektetik a súlyt, hogy minél több derék, önértetes bazafit neveljenek, mert nem csak a tanauyag elsajátítását követelik, de a jellemnek, az elmének kiképzésére, gyakorlására gondot fordítanak. Erről bizonyít az a hatalmas sereg, melyet évről-évre kibocsátanak magukból és az, hogy a létszámuk évről-évre növekedik. A most megjelent értesítők is erről számolnak be. A tanítás szép eredménye mellett a vallásérkölcsei, fegyelmi állapot mind három intézetünkben jó volt.

A m. kir. áll. főreáliskolába 146 tanulót irtak be az 1907-908. tanévre. A tanítás szept. 6-ikán kezdődött; az előirt tananyagot befejezték. Az intézettel kapcsolatos internátusba 65 tanulót vettek fel, kik közül 400 koronát fizetett 34 tanuló, 300 koronát 16 és 200 koronát 10 tanuló. Az ifjusági önképzőkör Nooz Gusztáv tanár vezetése és Molnár Géza ifj. előnklete mellett szép munkásságot fejtett ki. A tanári könyvtárban 6346 kötet mű van, 40896 kor. 50 fill. értékben. Az ifjusági könyvtár állománya 2662 kötet, 6715 kor. értékben. Az évvégére maradt 185 tanuló közül Udvarhely városi 40, Ujvarhelymegyei 24, más megyebeli 72 volt. Vallásra nézve így oszlaak meg: róm. kath. 49, görög. kel. 5, ág. evang. 19, református 29, unitárius 11, izraelita 23.

A tanítás eredménye: felsőbb osztályba léphet 99 (73%), javító vizsgát tehet 13 (10%), oszt ismételni kell 24 (15%), vizsgálatlan maradt 2 (2%). Az érettségire 13 ifju jelentkezett, kik közül 9 tett szóbeli vizsgálatot, még pedig len jelesen 1, jól 3, egyszerűen 5. Az 1908-909. tanévre a beiratkozások szept. három első napján eszközöltetnek, míg javító és pótló vizsgálatok aug. 31-ikén tartatnak meg. Az internátusba való felvételt már most kell folyamodni.

A róm. kath. főgimnáziumba 333 tanulót vettek fel, kik közül vizsgálatot tett 310. A főgimnázium az erd. róm. kath. státus által elfogadott országos tantervhez alkalmazkodott, s a tanártestület a vall. és közoktatásügyi minisztorium által kiadott utasításokat követte. A rendkívüli tárgyak közül az éneket, zenét, szabadidőzi rajzot és az egészségtant tanulták, mintázásra nohányau a helybeli kő és anyagipari szakiskolába jártak be hetenként egyszer. — A tanítás nem egy folyttában, hanem naponként délelőt és délután történt. A tanári karban annyiban történt változás, hogy a főtanbátóság Antal Áron helyére Frölich Ottó helyezett át, tornatanítóknak Jánossy Béla tanárjelöltet kinevezte, Szabó Sándor hittanárt nyugdíjaztatvau, helyére Szabó János hittanárt ide helyezte. Az intézet a folyott tanév végén ünnepelte meg Tamás Albert tanári működésének 25 éves jubileumát szép ünnepség keretében, nevére 500 koronás alapítványt tette. A vallásörkölcsei és fegyelmi állapot jó volt. Az ifjusági önképzőkör tagjai Márton János 8. o. tanuló véteése mellett tehettségüket irodalmi téren is érvényesíthették. Az internátus a főgimnázium mellett a jövő 1908-909. tanévbén is fenn fog tartatni. Azoknak tájékoztatásul tebtát, kik gyermekeiket ide felvétetni akarják, szolgáljon a következő prospektus. 1. Az intézetbe csakia jó magaviseletű és tanulmányi tekintetben legalább elégséges eredményt felmutató tanulók vétetnek föl. 2. Az intézeti növendékek ez évben is két csoportra osztatnak s ellátásuk a mult évéhez hasonló módon történik. 3. A fűtés-, világítás- és étkezésért járó díj egy-egy tanuló után az első csoportnál 260 korona, a második csoportnál 180

korona lesz, mely díjak vagy havi, vagy negyedévi részletekben, de mindkét esetben előre fizetendők. Az ifjuság testi nevelésére különös gond volt fordítva, s a játék mellott a 7. és 8. osztályosok cselbalövésben is gyakorolták magukat. A 310 növendék közül volt magyar 292, oláh 17, német 1. Vallás szerint: róm. kath. 282, gör. kath. 7, gör. kel. 10, református 4, ág. evang. 1, unitárius 4, izraelita 2. Illetőségre nézve: Udvarhelyvárosi 106, udvarhelymegyei 74, más megyebeli 130. Könnyű betegségi eset 533, súlyos 31, járványos 8, halállal végződő 1 volt. A tanulásban tett előmenetel: minden tárgyból jeles 12, legalább jó minden tárgyból 59, miud. tárg. logal. elégséges 174, egy tárgyból elégtelen 31, két tárgyból elégtelen 17, több tárgyból elégtelen 17. A jövő tanévre a beiratkozások szept. 2, 3, 4. napjain törtéennek meg.

A reform kollegium értesítőt Bartók György püspök emléktanepélyén Bíró Sándor vallástanárral által mondott beszéd vezetéi be. Harminczogy évi hasznos és kiváló szolgálat után ez év szept. havában Félégyházy Antal tanár nyugdíjba ment. Ez alkalomból az igazgatótanács elismerő bucsuzó iratot intézett a nyugdíjba vonuló férfiboz, hosszas, buzgó és sikeres munkálkodásáért. Az intézet ez év folyamán buzgó pénztárnokait: Illyés Istvánt elvezítette. 68 éves korában febr. 8-ikán meghalt. Szivélve, lelkeinek — ugymond a nekrológia — minden gondolatával az intézethez volt növe. Ennek javáért, felvirágzásáért minden töle telhető áldozatra kész volt. Sokat olvasott, sokat tapasztalt és gondolkodott, korunk mozgató eszméit megértési fölfogni törekedett. Éppen ezért a dolgokat és eseményeket helyesen tudta megítélni s az újabb áramlatokkal szemben egyháza és az iskola régi hagyományos azellemének minden áron való megörzözését véte legszükségesebbnek. Az iskola előjáróságának az új szervezet szerint tagjai: Schösi Ákos, tiszteletbeli főgondnok (jogok és kötelességek nélkül), kir. közjegyző. Gyárfás Endre, főgondnok, az előjárósággyi gyűlések elnöke, földbirtokos, föld-országyyulési képviselő. Ugron János, főgondnok, föld-

Vármegyénk gazdasági jövője.

Írta: Ugron Zoltán.

Átlagterméseink emelése a cél, mert hisz a kis átlagok azt jelentik, hogy munka megveszendőbe oly földeken, melyek az átlagtermést sem érik el. Erre eszközök — a jelen viszonyok korlátai közt — a korábbi czikkeim alapján: kevesebb föld bevetése, a legrosszabbakat és nehezen gondozhatókat kihagyva. Egybevetve, a mit a kaszálók gondozására mondtam, ezzel a megye szemtermése nem hogy apadni fog, hanem szaporodni, de ép úgy nem kevesedik a munkaalkalom, hanem egyenletesebben oszlik el az évszakokban.

A több széna emelni fogja az állattenyésztést és az, hogy a szántóföldekre több trágya jut, különösen mutatkozni fog a szalmatermés megnövekedésében. Hihetetlen csekély, még a kicsi szemtermésekhez irányítva is, a szalmatermés megyénkben. Ennek oka az, hogy rendkívül sekélyen szántanak s ami trágyát a földre tesznek, nagyon a felszínre marad. Ez látszólag igazolva volna azáltal, hogy a vetések első fejlődése rendszeresen jó. Igen ám, de ép ez bosszulja meg magát, mert ép akkor apadnak el a tápok, mikor a gyökér mélyebb állást foglal el és kellene, hogy fejlessze az erősebb szárát, mi nélkülözhetlen feltétele a nagy és telt taláshoz.

Tulsűrű vetéssel vélik nálunk ellensúlyozni a bokrosodási képességet. Ez teljesen hibás. A gyomok ellen a jó szántás kell, hogy védjen, majd a gyomlálás, de nem megadni, ép sovány földön a tenyészterületet, óriási hiba.

Ezek az okok, hogy a megye nagy átlagban ép úgy fél a kövér időtől, mint a soványtól, mert hibás szántási, trágyázási és magelosztási munka foly.

Ezek a gazdasági ismeretek terjedésének körébe tartoznak s bár czikkeimnek nem célja, hogy részletekre kiterjedjen, ugyyszólván tanítson, mégis kénytelen voltam rámutatni, hogy mily primitív dolgok alkalmazásának elmulasztása vagy néhány, mondhatni gazdasági babouaszerű, szokás károsítja megyénk mezőgazdaságának, jelen keretek közt is, jövődelmeségét.

birtokos, volt országgyűlési képviselő. *Dr. Bodolla Gábor*, gondnok, kir. törvényszéki elnök. *Csanády Zoltán*, gondnok, a kir. járásbíróaság vezetője. *Vajda Ferenc*, egyházi tag, esperes-lelkész. *Menyhárt András*, egyházi tag, lelkész, th. esperes. *Bíró Aron*, egyházi tag, lelkész. *Hegyí Péter*, egyházi tag, főjegyző-lelkész. *Lőrincz Gyula*, egyházi tag, főjegyző-lelkész. *Dr. Ráczkó Samu*, világi tag, járási orvos. *Gönczi Lajos*, igazgató tanár, ügyvivő elnök s előadó. *Solyomossy Endre*, rendes tanár, a tanárkar képviselője. *Olasz Gyula*, rendes tanár, a tanárkar képviselője. *Seabó András*, gazdasági felügyelő tanár és szakelőadó. *Seabó Árpád*, rendes tanár, a tanárkar képviselője, előjárásági jegyző. *Dr. Nagy Samu*, jogügyi tanácsos és iskolai ügyvéd (tanácskozási joggal), ügyvéd, egyházmegyei gondnok. 1907—8. tanévre. A beiratkozott 287 tanuló; 5-tel kevesebbet vettek fel, mint a megelőző évre, mert az iskolai és internátusi helyiségek azútkor alkalmatlanok voltak többnek felvételét nem engedte meg. A szertárak sem alkalmasak már arra, hogy a tanszereket bonnók célzatosan lehetne elhelyezni és kezelni. Szóval az építkezés évek óta vajdó kérdésé annyira égetővé vált, hogy annak megoldását az intézet jól felgottott érdekében tovább halasztani nem lehet. Az iskola külső fejlődése, haladása utjában lépten nyomon akadályok gördülnek a megfelelő helyiségek hiánya miatt. Az előjáráság azon 220,000 korona építkezési segélyt, melyet Ap-ponyi miniszter 1907. márcziában felajánlott, ugyan hálas köszönettel elfogadta, de a mai drágaság mellett az építkezéshez hozzáfogni nem lehetett a rendelkezésre bocsátott összeggel, mert a múlt év ószoén felterjesztett pótköltségekünk szoriat 333,000 koronánál kevesebb költséggel nem lehet a miniszterium által is elfogadott és ezeltől 5 évvel készült iskola-építési tervünket ez idő szoriat megvalósítani. Az építési segély felemelése iránt a kérelem a napokban vett értesítés szoriat a miniszter által szintén kedvezően intéztetvén el, most már az építkezés rövid időn belül végrehajtható lesz. Erre vonatkozólag az előjáráság a szükséges lépéseket meg is tette, a bankokkal megindítván a tárgyalásokat, mire a mintzetértől utasítva lón. A tanulók magaviselete és fe-

Természetes, hogy ha az ilyen hibák ezer és ezer holdakon történnek, akkor az milliók elmaradt haszna s így a gazdasági ismeretek terjedése egyike a legmélyebb bányáknak, melyben megyénk gazdasági haladását megalapozhassuk. Ebben is van gátoló állami intézkedésünk, mely abból származik, hogy intéző köreink a népéletet s speciálisan a székelyt nem ismerik eléggé.

Itt a fiatalság tanítási vágya nagyon ki van fejlődve. Ezt azonban nem mozzgatja a szülők elmaradottsága belátásából származott tudásszomj, mert hisz nálunk mindenki okosnak tartja magát és tanulni a saját mesterségén belül nem akar, hanem a tanulást arra tartja jónak, hogy avval életén könnyít.

Persze ezen tömeges iskolába vonulás mind a diplomáért történik és pedig igen magas igényekkel és ábrándokkal. A tömegeből, amely iskolázni kezd, a különböző viszonyok a nagyobb részét vetik vissza és azok is végre apjok mesterségébe fognak, különösen ha az némi földirtok tulajdonával összekötött gazdálkodás.

Nagy szerepet játszik azonban a katonaság, s különösen a háromévi szolgálat megkerülése. Ezért volt itt a papi és tanítói pálya előszeretettel ápolva; forszirozva legalább az érettségi lettétele. Igen ám, de másképen alakulna a viszony, ha oly gazdasági iskoláink lennének, melyek a négy középiskolai osztály elvégzése után 3—4 év alatt önkéntességi szolgálatra jogosítanának. Ily iskolák nagyon látogatottak lennének s ha azok tanrendje tekintettel lenne arra, hogy az 5—6—7. középiskolából némi kedvezményel lehetne átlépi, azonban növekedéiket gyakorlati munka közt tanítaná elméletre. Ezek igen jó gátjai lennének a proletárizmus, különösen a diplomás proletárizmus terjedésének. Ily egyének lennének hivatva kisebb gazdaságokat okserűen vezetni és a nép közt élve, azokra példájokkal hatni.

Tanfolyamok, előadás, olvasmányok sok jóra vezethetnek, de biz a felnőtt csak péda után tér utjára. Hogy ezen közép gazdasági intézetek nem alapotattak meg, nagy hiba, annál inkább, mert Ausztriába megvannak és nemzetiségi ifjaink felkeresik azokat s hasznát látják.

gyelmi állapot ellen nagyobb kifogás nem merült fel. Egészségi tekintetben is kielégítőek voltak az állapotok. A májusban járványszoriaton fellepett kanyaró a tanulókat eléggé megkímélte. Az ifjuság szorgalmáról tanuskodik az önképzőkörbe Nagy Elemér tanár buzgó vezetése mellett folyt élénk munkásság. A kör rendezett Árpád-ünnepeket és egy irodalmi metinét Koméy Zsigmond emlékeztérére s a középiskolai tanulmányok mindenek ágát felelő pályakérdésekkel iparkodott a szaktanulmányok iránti érdeklődést fenntartani a hivatottabbak körében. Az internátusba 177 tanuló vétetett fel, kik közül 73 részösült kedvezményben. Mivel a fűtési anyag megdrágult és az intézet helyiségeibe a villanyvilágítást bevezettette a fenntartó testület: az internátusi díjat évi 4 koronával fel kell emelni a jövő évtől kezdve, hogy a felmerült kiadási többlet ezáltal némi fedezetet nyerjen. A tandíjnak 25%-a volt elengedve. Az érettségi vizsgálat június 24—27. napjain folyt le *Győr-fás Endre* főgondnok elnöklété mellett. A jelöltek 55%-ka jels és jó eredménnyel állotta ki a vizgálatot s a 29 növendékből csak egyet kellett javító vizgálatra utasítani. Az osztályvizsgálatok eredményéből megállapították, hogy a tanítási és a tanulás eredménye jó volt, a meunyon jels bizonyítványt érdemelt 34 (12%), az előbbi évben csak 8%, jót 94 (34%), elégséget 104 (37%), elégtelent 49 (17%), az előző évben 18%. A könyv- és szertárak gyarapítására 2073 korona fordított. A tanulók közvetett és közvetlen segélyezése 15873 koronát teszen ki. — Az intézet fenntartási költsége 92383 korona volt. Ebből személyi illetményekre 52692 korona esett, dologi szükségletekre 24776 korona; átmenetiekre, ösztöndíjakra és segélyekre 14910 korona. A fenntartási költségekhez az állam 32000 koronával járul. A jövő évi beiratkozások szintén szept. 2, 3, 4 napjain fognak megtörténni.

Mi e helyett felemeltük a gazdasági intézeteknek kisgazdára, sőt középbirtokos gazdasítjának tulmagas nivóját, még magasabb akadémiára, ellenben egy agrár egyetemi szék felállítására még mindig késik. Pedig ennek hiánya látszik meg leginkább ugy a törvényhozásban, mint a miniszteriumokban, de még a megyék törvényhatósági termeiben is.

Politikai jegyzetek.

Békelyudvarhely, július 10.

A képviselőház Leszűntette munkáját. A törvényhozás ószi szünetelni fog, s a képviselők hivatalosan is megkezdik a szabadságot, amit félhivatalosan már régen igénybe vettek.

A parlamenti szünet alkalmából szokás is, illik is elgondolkozni a politikai helyzetről.

A mostani kormány átmeneti címmel és jelleggel alakult meg és a kormánypartot képező egyesült pártok szintén átmenetileg egyesültek, fenntartva saját külön pártprogramjukat.

Azóta elmúlt két esztendő és a vállalt kötelezettségek azon részét, amely az ugynevezett állami szükségletek elintézését képezi, megoldották. Hátra van még a kormányprogram legfontosabb, leglényegesebb része: a választási reform.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a leghatározottabban kijelentette és obligót vállalt, hogy ószkor betervezi a választási reformra vonatkozó javaslatot.

Ezzel a vállalt kötelezettségek egész komplexuma ki lesz merítve és így önként merül fel a kérdés, hogy mi fog történni azután?

A különböző pártok együttműködésére irányuló egyesülés önmagától megszűnik. Mert a pártok egy bizonyos és precíz vonalozott feladat megoldására vállalkoztak. Épp ezért nevezték el ezt a korszakot átmeneti időnek, amikor is a pártok nem a saját programjuk megvalósítására, hanem közös cél elérésére törekedtek.

A parlamenti szünet bizonyára megérleli majd azt a kérdést, hogy mi történjék a közösen vállalt feladatok megoldása után.

Itt-ott felmerült már az az ohaj, sőt a pécsi szoborleplezés alkalmával Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ünnepi beszédben jelezte is, hogy a 67-es párt fuziója a 48-as párttal az ország érdekeiben kívánatos. Azóta ez a kérdés szünetelt. A szünet azoban nem jelentette azt, hogy a kérdés felett napirendre tértek volna, sőt ellenkezőleg, minden részről a legkomolyabban foglalkoztak vele és csak az időt nem tartották alkalmasnak arra, hogy a fuziót most végrehajtsák. Ószro azonban nemcsak, hogy az idő lesz alkalmas arra, hanem a politikai helyzet egyenesen arra fogja kényszeríteni vezető államférfiakat, hogy a két nagy párt fuziójának kérdését dülőre vigyék.

Nagy és fontos feladatok vannak, amelyek lehetővé teszik, hogy gazdasági téren üdvös és sikeres munkát végzhessenek a pártok. A közjogi politikában mutatkozó ellentétek mindkét részről enyhültek és így az sem képezheti akadályát a pártok egyesülésének. Az országra pedig kiszámíthatlan fontossággal bír az, hogy meddő és kárhuzatos pártpolitikai harcok helyett üdvös és hasznos munkára egyesüljenek a hazafiak. Ne az ellentétek keresése és kiéleltése képezzé ambícióját a politikusoknak, hanem felismerése annak, hogy csakis a komoly és czélutadatos munka hozhat létre eredményeket.

Most egyelőre elcsendesül a politikai élet. Az idő azonban igen gyorsan halad és néhány hét leforgása után a tények ereje fog a napirendre tűzni igen fontos politikai problémákat. A parlamenti szünet tehát nem jelenti a politikát intéző vezérférfiak pihenését, sőt ellenkezőleg, a legnagyobb körültekintéssel és alaposággal kell készülniök az ószi nagy feladatok megoldására.

Nem tudjuk, ki sugta meg a honvédelmi miniszternek azt az egészséges ötletet, nem is keressük, de annyit konstataciónk, hogy okosabb eszme a hadseroegben nem termett még. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a honvédség és közös hadsereg kötelékébe tartozó legénység közül kiválasztják az ügyesebb, erőteljesebb elemet és mindenütt, ahol csak lehet, teljesen bevezetik a tüzoltói gyakorlatok, — illetve magába a tüzoltás mai modern tudományába. Hogy micsoda óriási előnye van ennek a rendeletnek, arról nem igen kell sokat beszélni. Az az értelmes vagy iparos parasztyermek alaposan megtanulja a tüzoltók nehézt, de igen szép mesterségét és majd ha otthonába kerül, belép az esetleges már fennálló tüzoltótestületbe vagy maga oktatja ki polgártársait a tüzoltás minden fogására és lesz esetleg a kezdeményezésére megalkult önkéntes tüzoltóságnak oktatója.

Ma már ugyanis minden falu köteles tüzfeckendőt tartani és legalább is a falu cselédeit, kisbírakat, bakterokat ki kell oktatnia a fecskendővel való bánásra és a tüzoltás egyes fogására. Ki kell oktatnia, illetve ki kellene, de ugyan ki vállalkoznék az oktatási tisztre, mikor a faluban senki sem ért hozzá? Most azonban a honvédség és közös ezredek legénységéből kiválogatott embereket alaposan kioktatják a tüzoltói tudományban és legalább lesz valaki, aki okosan, értelmesen, a helyzethez megfelelően tud intézkedni otthon, ha néhan tüzvész fenyegetné a falut. Mindenesetre dicsérendő, hogy a miniszter és az ezredparancsnokok készséggel bocsátják a legénységet a tanuló- és gyakorlati órákra és ha még az okszerű gazdálkodás elemeire is megtanítják — bizony isten — megérdemlik a fizetésemelést.

A tündöklő fényes nap, amely áldott forrása az életnek: ilyenkor nyár derekán elviselhetetlenné teszi az életet a nagyvárosban. Elbirtatlan a napsugár heve és forrósága. Izaszt és foltogat. Éjjel és nappal üldözi a város lakóját: menj, menekülj és ha teheted, keress magadnak enyhébb vidéket, zöld lombot, bársonyos pázsitot, erdők hűs árnyékát — védelmi a lélekzetfojtó hőség ellenében.

Ilyenkor felmerül rendszerint az a panasz, hogy tehetős polgártársunk nem látogatja eléggé a hazai fürdőket, hanem még a nyaralás költséggel is a külföldet gazdagítja. A panasz jogosult, de nemcsak a vádat kell meghallgatni, hanem mérlegelni kell a védekezés súlyát is.

A hazai fürdőket gazdagon fölszereli a természet szinte csodásnak mondható adományokkal.

De amit az emberkék alkotott, az, sajnos, gyakran vajmi kontár és gyakran csak nagyon gyöngén egészíti ki a természet isteni adományait. Nagy nemzetgazdasági erő rejlik a mi gyógyító vizeinkben és a tájképek regényességében, csak meg kellene tanulni kellően kibaszni és értékesíteni azokat a természeti kincseket, amelyekkel rendelkezünk. De éppen ez az, amiben kezdők és gyarlók vagyunk s amiből még kellő erővel és gondossággal nem fogtunk hozzá.

Itt is a bizonyos körforgással állunk szemben, amelyben az egyik hiba okozza a másikat. Ha tökéletesen jól volnának szerelve hazai fürdőink, akkor a mi közönségünk bizonyára oda tudna, itthon keresne üdülést és itthon költené el a pénzét. Viszont ha a közönség kevésbé volna kritikus és nagy számmal keresne fel a hazai fürdőket: akkor ezek hamarabb megerősödnek, fölvirulnának és egynehány éven belül tökéletes intézményekké válnának e nemből.

Azt halljuk, hogy készül a fürdőtvény, s ennek keretében sikerülni fog megszüntetni azokat a hiányosságokat, melyeket a mi közönségünk fel szokott panaszolni okul arra, hogy a nyarat a külföldön és nem a Kárpátok alján, Erdély fenyveseiben, vagy a Balaton mentén tölti. Ha a készülő fürdőtvény a külföldi intézmények rendszerét követi majd, úgy biztosak lehetünk majd, hogy összes hazai fürdőink felvirágoznak.

HIREK.

Székeludvarhely, július 12.

Egyről-másról.

Vádoló, gyűlöletes hangok szállnak a tanárok, tanítók felé az iskolai év végén. Csodálatos azonban, hogy bozáródik az a téma az iskola kapuival egyidőben. Pedig szerintem helyesebb volna akkor tárgyalni ezt az igazán fontos ügyet, mikor a kedélyek lecsillapodtak, nyugodtak. Így talán nem morórnának ki csupán a vádaskodásban, esetleg találhatnánk módokat, melyek eljétt vehetnek ezeknek a keserves évvégöknek, melyektől egyaránt retteg a szülő, gyermek, tanár.

Fájdalom, a legtöbb szülő nem ismeri gyermekét. Az elfajult szeretet minden szép, jó és kiváló testi-lelki és szellemi tulajdonsággal ruhazza föl. Természetesen óriási a különbség a tárgyilagosan ítélő tanár és a szülő véleménye közt. Ennek a tudatára azonban a szülő ötven százaléka csak az év végén jön, mert bizony a szülői kötelességek kiakájából hiányzik az a paragrafus, hogy a gyermek tanulása iránt havonként legalább egyszer érdeklődjék a szülő. Az ilyen érdeklődések illuziózólló és szép álmoktól fosztanak meg a szülőket, de az eredmény hasznosabb volna minden önámításnál. Nem vádolnák a tehetségtelen, nehéz felfogású gyermeket, mert megbukott a matematikából és nem kiáltanának gyűlöletszülte szavakat a tanár felé, mert elégtelent adott a „család ezének,” a ki, ugy lehet okos gyermek, de a leglustább és legügyelmtebb az osztályban. Talán elérné azt is a tisztább látó szülő, hogy nemcsak a tanárban keresné a hibát.

Boláthatjuk, mily fontos része a szülői ellenőrzésnek a gyermek tanulása iránti érdeklődés. Ez szükséges mind a jó, mind a rossz tanulóknál. Van azonban egy sokkal nagyobb fáradságot igénylő, de nem kevésbé fontos része a szülői munkájának. Tudniillik ne csak azt kísérje figyelemmel, hogyan tanul a gyermek, de azt is, hogy mit tanul.

Engedjenek meg a szülő, ha azt állítom, — tapasztalásból beszélve — hogy a legtöbb gyermek — enyhén szólva — nem mindig mond igazat iskolai dolgokban. Kelelt? Nem, — hangzik a válasz. És ez igaz is, tudniillik nem tudott felelni. Vagy: Fáj a gyomrom, a fejem, — halljuk a különféle panaszokat és aggódva találgatjuk a baj okát. Nos, én merem állítani, hogy sok esetben a nehéz latin fordítás, vagy a bonyolult matematikai példa a betegség oka. Van feladat holnapra? — kérjük és hányzorgunk kapjuk válaszul, hogy nincs!

Mi a teendője most a szülőnek? Csak nem mehet el mindennap a tanárhoz megtudni, hogy mi a feladat? Csak nem szégyenitheti meg a gyermeket azzal, hogy megkéri a szomszéd fiát, mondaná meg mi a lecke, mert az övé eltagadja.

Nem, nem. Helytelen lenne mind a kettő. Van ennek más módja is. Minden tanár, tanító előre megállapított tanterv után tanít. Ezt az állam adja ki és az eltérő a különböző, de egyfajta iskoláknál csakoly, néha semmi sem. Ebben a tanítási tervben a tanítás anyaga fel van osztva hónapokra, hetekre. A szülő beszerez egy ilyen tantervet, vagy magától a tanártól elkéri lemásolás végett a saját tanítási tervét. Nem hiszem, hogy akadna tanár, kinek, ha megmondja a szülő, hogy mi célból kéri, — ne a legnagyobb készséggel bocsájtaná rendelkezésére. Így az ellenőrzés — a mire oly nagy szükség van — teljes volna. Látná a szülő, mennyit, mit és hogyan tanul gyermeke. Ha az otthoni munkáját összeheti a tanár véleményével, tiszta képzet nyer. És az a gyermek, a ki ilyen gondos felügyelet alatt sem halad, — annak csak két oka lehet: vagy nem tud, vagy nem akar tanulni. És mind a két esetben lássa be a szülő, hogy az ilyen gyermek tudományos pályára nem való. Forszírozni ijesztgetéssel a dolgot lelkotlenség.

A gyermek munkája a lelkiismeretes tanulás. Ezt is ritkán tudják maguk, segítség nélkül elvégezni. Tanítsuk meg tanulni. Mert a legtöbb gyermek nem tudja a tanulás módját. Sok értelmes, okos gyermek magol, tanul szórul-azóra csak azért, mert nem tudja, hogy másképpen is lehet. A történelmet, magyar nyelvtant, földrajzot, természetrajzot sok gyermek „emlézve” tanulja. De könnyen leszoktathatjuk úgy, ha elveszük tőle a könyvet és elmondjuk, majd elmondattuk a feladatot. Meglátjuk vele mi a szükséges, a fontos.

Segítsük a gyermeket munkájában és ne hitse-

sük el magunkkal, hogy elég az iskola! Ott a tanár, a kinok foglalkozása, mestersego a tanítás, a kit fizetnek azért. A tanár nem képes a mai iskolai viszonyok között a szülők segítése nélkül boldogulni. És, ha a folytonos érintkezés, kapcsolat megszűnik a szülő és a tanár között, remélhetjük, hogy meg fognak szűnni a keserves évvégi bucsuk, amelyeket mindig a gyermek szit, ismerve a hangulatot, mely a szülő és a tanár között uralkodik. (—né.)

A művészet népszerűsítése.

Magyar festők művei Székelyudvarhely.

A magyar kultúrának legszebb virága a művészet. Irodalmunk, zenénk, színeztünk is óriási léptekkel haladt előre az utolsó negyedszázad alatt, de képzőművészetünk határozottan európai vívóra emelkedett s kiállja a versenyt a művelt Nyugat akármelyik nemzetének művészetével is. Még szédtöbb lehetne azonban ez a haladás, ha művészetünk közönsége nemcsak a legfelsőbb tízezer arisztokrátikus körre szorítkoznék, hanem utat találna a művelt középosztály szélesebb rétegeibe is. Am a műtermékek horribilis ára elriasztja a középosztályt a képvásárlásoktól s a kiállítások amugy is nehezen hozzáférhető képek beszerzésével járó nohézségek és rengeteg költség arra szorítja a még oly válaasztékos izlésű műbarátokat is, hogy szobáik falait silány külföldi olajnyomatokkal és más művészietlen reprodukciókkal ékeltelensék el.

E visszás állapot más bajokat is idéz elő. Modern fiatal festőművészeink mind nagyobb arányokat ölt művészeti produkciója nem talál piacot és így munkáikat nem értékesíthetvén, nélkülözik azokat az anyagi feltételeket, melyek nélkül a legnagyobb tehetség sem fejlődhetik. Közönség és művészet így egymástól távol élvén s minden egymásra utaltságuk mellett sem találhatván meg egymást, nem fejlődhetik kollékp a műizlés, nem találhat támogatásra a fiatalabb festőnemzedék s nem juthat olcsó, de amellett igazi műtermékekhez a közönség.

E hiányokon segíteni, s művészeket és közönséget közelebb hozni egymáshoz, az olcsó, de artistikus műtermékeknek minél szélesebb néprétegeket meghódítani! — Ez a legújabb művészeti vállalkozás a *Magyar Művészet Műkereskedés* célja s egyben programja. Művészeti, kulturális, hazafias és egyben szociális program ez, melynek megvalósítása a lehető legegyszerűbb. Elő sorban ki kell szorítani azokat a silány külföldi olajnyomatokat és művészietlen reprodukciókat, melyekért annyira magyar pénz vándorol külföldre s ugyanilyen mérsékelt aron kizárólag magyar festők eredeti olajfestményeit kell bevinni a közönség közé. A magyar művészet népszerűsítésének, a modern fiatal festőművészek támogatásának, a műizlés fejlesztésének és a magyar lakás művészi földszítésének ez az egyetlen útja.

Örömmel értesülünk arról, hogy legközelebb a Magyar Művészet Műkereskedés városunkban rendezze be tárlatát. Amidőn tehát ezen nagyjelentőségű kulturális eseményre t. olvasóink figyelmét már eleve is felhívjuk, egyuttal rámutatunk azon körülményre, hogy a vállalat legtehetségesebb fiatal festőművészeink legkiválóbb alkotásait állítja ki úgy, hogy közönségünk legmeszebbmenő izlését is ki fogja elégiteni.

A tárlat rendezésére városunkba érkeznek a vállalat ügyvezető titkára Schüffner Béla és műtárosa Szines Elemér festőművész.

Hisszük, hogy városunk intelligens közönsége megérti a festőművészek nehéz küzdelmét, mit a vidéki publikum közönyével, a fővárosi olajnyomatokat terjesztő czégek konkurrencziájával kellett évek óta folytatniok. Megérti a képzőművészet decentralizációjának szükségét, a lelkes agitáció nemes intencióit és minden erejével azon lesz, hogy sikerüljön a művészi czélok szolgálatába szegődött intézmény minden faradozása, kísérlete, törekvése, munkája, amit a magyar képzőművészet megismerése, terjesztése érdekében folytat.

Az állami nyugdíjasok sérelme.

A magyar államnak nem lehet érdeke az, hogy kivált a legutóbbi fizetésrendezés előtt nyugalomba lépett és teljes szolgálati idejüket kitöltött azon tisztviselőit és azoknak özvegyeit, kiskorú árvaít, a megnehezdedt életviszonyok és drágaság miatt tovább is tengődni hagyja, akik ma már csekély nyugdíjuk miatt inséget és nyomort látnak, holott annak

idejében éppen olyan hű munkások voltak, mint a mostaniak, sőt a legtöbb esetben sokkal kevesebb javadalmas mellett és mondhóbb szolgálati viszonyok között, ugyaneanyi vagy még több munkát végeztek.

Éppen azért eljött az ideje annak, hogy nem csak méltányos, hanem jogos és igazságos kérésökkel addig zörgessenek, amíg meghallgatják.

Mint hogy pedig néma gyermekek anyja se érti szavát — és végül minthogy a nyugdíjasok hasztalan várják azt, hogy ügyüket mások propagálják és minthogy szólni kell az embernek, hogy megértsek: — ezért azzal a tiszteletteljes kérelem fordulunk városunk és vármegyénk azon állami nyugdíjban részesülő és a legújabb fizetésrendezés előtt immár nyugalomba lépett egyéneikhez, valamint azok özvegyeikhez és árváihoz, hogy

a) minél többben és minél előbb lépjenek be az *Allami tisztviselők országos egyesületébe* (Budapest, II. Főherceg Albrecht-ut 11. sz.), mint amely egyesület éppen az állami nyugdíjasok szóban forgó jogos érdekeinek hathatós támogatását is felvette programjába és gróf Batthyányi Tivadar vezetése mellett legközelebről a magyar kormány elé fogják terjeszteni az ügyet. (Évi tagdíj 2 kor.)

b) Az állami nyugdíjasok sérelmének, valamint a további teendőknék megbeszélése és az egyezégek megalapozása végett, minél számosabban jelenjenek meg — minden további meghívás nélkül — a *7. július-hó 14-én, kedden d. e. 10 órákor*, a vármegyeház kistermében tartandó értekezleten, amelyre az érdeklődőket ezennel tisztelettel meghívjuk.

Több állami nyugdíjas megbízásából:

Boó Károly, állami nyugdíjas tanár.

Évzáró jelentés.

A helybeli alsófokú ipar- és keresk. iskola 1907—8-iki állapotáról az igazgatói jelentés alapján közöljük a következő adatokat: *Beiratkozott* iparos tanonc 178, kereskedő 35, összesen 213. Ez az előző eszt a tanonciskola fennállása óta, hogy a beirt tanulók létszáma a 200-at meghaladja. Részben *felszabadult*, részben *kimaradt* 28, *maradt év végén* 185. Ezek *válalása* névze így oszlanak meg: róm. kath. 103, gör. kath. 1, gör. kel. 1, reform. 56, ág. ev. 6, unitár. 17, izraelita 1, *anyanyelvre*: magyar 178, német 6, román 1; *foglalkozásra névze*: asztalos 21, bádógos 2, borbély 4, csizmadia 29, cipész 24, esztergályos 2, fazakas 2, fodrász 1, fésűs 1, kalapos 1, kerekes 3, kőműves 6, könyvkötő 1, kovács 17, lakatos 8, mufaragó 2, műszövő 5, nyomdász 2, szabó 16, szíjgyártó 2, szűcs 2, takács 2, tímár 3, kereskedő 29. *Előmenetelre névze* jeles 20=11%, jó 69=37%, elégséges 62=34%, elégtelen 34=18%.

A tanulók elég szorgalmasak voltak, éppen semmi szorgalmat nem tanusított egy elők. osztályos iparos tanonc.

Magaviselet tekintetében nagyobb kifogás nem volt. Jó magaviseletű volt 137, szabályszerű 48 tanuló.

A nem magyar ajkú tanulók közül év végén legalább töredező mindegyik beszélt magyarul.

Az előkészítő osztályokba utalt tanulók közül: iskolába nem járt 6, első emlembé járt 8, 2-ikba 5, 3-ikba 11; 4-ikbe 8; 5-ikbe 7; 6-ikba 7; 1-ső polgáriba 1. Sem irni, sem olvasni nem tudott 9, olvasni tudott, irni nem 3, csak alig olvasott és irt 13, gyenge volt a számolásban 5, gyakorlottabb volt 23.

Mint hogy a tanévet a városban és megyeszerte fellépett járvány betegségek miatt idő előtt sürögősen be kellett fejezni, sem munka, sem rajz és írás kiállítását nem rendezhettünk, a rendelkezésre álló jutalmakat azonban az érdemeseknek kiosztottuk. Ezek a következők: 1. A nemtőrságu vall. és közokt. miniszter ur 100 korona ajándékát a tanítótestület Kiss Ferenc 3-ik oszt. kovács iparos tanulóknak ítélte oda, mint a ki úgy a szorgalmas iskolalátogatásban, mint olómenetel és magaviseletben összes tanuló pályája alatt legjobban kitűnt. E jutalmat iskolai ünnepély keretében a jövő tanév elején adja ki a tanítótestület. *Rendelkezésre állottak még a következő adományok:* 2. A Gyertyánffy alapítvány 400 kor. 6%-os kamata 24 kor., melyet minden osztályból 1—1 iparos tanonc egyenlő arányban (6—6 kor.) élvezett; 3. Az udvarhelymegyei Farkasnépztár adománya 25 kor. 4. Az Agrár-fiók tkp. adománya 25 kor. 5. A Zalogház adománya 40 kor. 6. A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara adománya 50 kor. 7. Költségvetésileg megalapított jutalomdíj 40 kor. 8. A kereskedő főnökök adománya 30 korona és 1 drb könyv. 9. Győsepek ajándékából befolyt 8 kor. 10. Solymosi Endre tanár ajándékából 8 drb könyv, melyet a márczius 1-én tartott tanocznappon a szavaló tanoncok közt osztottunk ki.

Az önképzés támogatására szerveztük a tanonc ifjúsági olvasókönyvtárt 99 drb olvasókönyvvel 148 kor. értékben. Ennek údvós eredményét mutatja, hogy rövid fél év alatt 400 tanuló használta a könyvtárt, melynek alapja, rézint iskolai ünnepélyek alkalmával befolyt önkéntes ajándékokból, rézint az

évenként kiadott isk. bizonyítványokért szedett 40—40 fillérekből 59 kor. 01 fillér.

A tantestület szómélyzetében az a változás történt, hogy Daróczy János nyug. tanár, ki 1884 óta, tehát az intézet keletkezésétől fogva 24 éven keresztül volt az intézet buzgó szolgája, agg korára hivatközással állásától megválván, helyette Lőrinczi Béla közs. elemi isk. tanítót bízta meg a városi képviselőtestület a tanítással.

Az iskolát meglátogatták az év folyamán: Dózsa János kerületi szakfelügyelő, a miniszter megbízásából f. évi május 19-én, ki a bizalmas értekezleten olíamoresút és megelégedését fejezte ki a tapasztaltak felett; továbbá Persián János, Maráth József, Gyerkos Mihály, Haberstumpf Károly, Szakács Gyula, Fischer Ferenc, Bartók István és Soó Domokos isk. biz. tagok.

Az iskola ez évi költségvetése 4856 kor. szükségletet tüntetett fel, melyből a nemlt. államkormány 1000 koronát államsegély címen, 1000 koronát pedig az országos inasiskolai alapról fedezett.

A szives támogatásért minden nemes érdeklődőnek hálás köszönetét fejezi ki az *Igazgatóság*.

Udvarhelyvármegye központi választmánya folyó hó 13-án d. e. 11 órákor a vármegyeház kis tanácstermében ülést tart, melynek tárgyát az országgyűlési képviselőválasztók 1909. évi névjegyzéke ellen tett felszólalások és észrevételek elbírálása képezi.

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete 7-én délután *Gottárd* János polgármester előleto mellett rendkívüli közgyűlést tartott. Napirend előtt *Hlatky* Miklós képviselőt. tag szóvaltette, hogy az építkezési engedélyek kiadásával nem mind-nem esetben járnak el szabályrendelet értelmében. Példát hoz fel, amidőn a helyszíni szemléhez a szomszéd telektulajdonosa nem lett meghíva. Helytelenit azt is, hogy a szabályrendelet ellenére megengedték, hogy a Kossuth-utcza bakeritést emeljenek, holott csak kő, vagy vas kerítést lehet építeni. Végül szűkegesnek tartja, miszerint az építkezési olyképpen módosítások, hogy a külvárosban a vályogból való építkezés is megengedtesék. *Elnök* válaszul adja, hogy már intézkedett, miszerint a szomszédok az építkezési helyszínezemlékhez végzéssel hivassanak meg. A kérdéses Kossuth-utcai korítás csak ideiglenesen lett felállítva, végül pedig kézséggel fog az ősi közgyűlés elé a szabályrendeletnek emített irányban való módosításra javaslatot tenni. Ezután áttértek a tárgysorozati tárgyakra. A tanács az iránt tett előterjesztést, miszerint a mult gyűlésen a katonai baráka és üresékre 23000, vágóhid renoválására 16,000, Bem utca kisajátítására 18,000, Tó-utca kisajátítására 3000, a sósfürdői hidra 4000, a vámmolleti ház megvétele 1200 kor. összesen 65,000 korona megszavazott kölcsönt a Nagyszebeni Általános Takarékpénztárból, mint a legelőnyösebb ajánlattevő 4 $\frac{1}{2}$ %-al (töke-kamat törlesztés), a katonai kórházra — amint hogy eddig is volt — vegyék fel. A közgyűlés a javaslatot elfogadta s az ügyet jóváhagyás végett a belügyminiszterhez felterjesztik.

A folyó év szeptemberől államosított községi iskola ideiglenes elhelyezéséről a következőleg gondoskodott a közgyűlés: Az el. fiúiskola mind a hat osztálya 160 koronás átalakításai munkálattal az övödában nyor előhelyezést; az áll. leányiskola céljaira a jelenlegi református leányiskolát veszik ki 1200 kor. bérösszeggel, míg a szombafalvi iskola részérol Gál Mihály Orbán Balázs utca 40. szám alatti házát fogadják ki 500 kor. Az adókövető bizottságba bizalmi férfiakul kiküldettek *Balint* György és *Pap* Zakor József. A tárgysorozatra kitűzött városi tulajdönt képező Szabó József-fele telek eladását napi rendről lovettek. A villamos-telep üzembeveteléről a bizottság által felvott jegyzőkönyvet tudomásul vették, s az abban foglalt kisebb-nagyobb módosításokhoz hozzájárultak. Egyben a jul. 20-ikán megjelölt hivatalos átvétel és felülvizsgálatra *Semsei* Béla budapesti mérnököt hívták föl 600 korona tiszteletdíj mellett. Ezen átvételhez kiküldettek *Szeles* Dénes, *Gyertyánffy* Gábor, *Lakatos* Tivadar, *Soó* Domokos, *Boó* Ferenc, *Hlatky* Miklós és *Tamás* Albert. A Ganz-gyárral szemben a villamosmű létesítéssel építkezéset felmerült 3400 korona bírság tárgyalását a végleges átvételre tartották fonn. A Fazakas-partársulatnak 274 négyzetölnek 8 koroná egységár mellett való átengedését olvben elhatározták, s annak megszavazását 30, napra összehívandó közgyűlésre kitűzték. A főreáliskola feljárója mellett 59 négyzetöl olndásának névzerinti megszavazását újabb gyűlésre kitűzték. Br. Orbán János és László Albert által a sertéspiaczterén vásárolt párczóllak szerződését jóváhagyták. A tisztviselő szabadságolására a polgármester által tett javaslatot elfogad-

ták. Végül hozzájárultak, hogy a nyári két hónap alatt a városi hivatalos órák reggel 7-től déli 1-ig tartassanak.

Inaselhelyezés. Az ujonnan alakult inaselhelyező bizottság városunkban f. hó 24-én tartja meg évi rendos inaselhelyezését. Iparos és kereskedői pályákra inasokul jelentkezőknek 12 évet betöltött és 17 évet meg nem haladott fiuk, kik legalább 4 elemi osztályt jó sikerrel végeztek, himlő ellen be vannak oltva s a választott pályára elég erősek. Inasokat pedig azok az iparigazolvánnyal bíró iparosok és kereskedők szorzódthetnek, kik műhelyt vagy üzletet tartanak fenn s az inasoknak megfelelő gyakorlati kiképzést nyújthatnak. Az inas-beosztás az említett napon d. o. 9 órákor lesz a vármegyeházán, de tájékozódás végett az ikszséges úgy az inasoknak, mint a mestereknek a beosztás előtt lehetőleg legalább egy héttel előre jelentkeznők a bizottság jegyzőjénél *Tompa* Lászlónál, az alispáni hivatal 25. sz. szobájában a hol közelebbi felvilágosítások is nyerthők. A fiuk jelenléte és szülőik vagy gyámok teljesíthetik, a kik a szűkeges iskola bizonyítványt és anyakönyvi kivonatot is felmutatják.

Az adókövetés. Székelyudvarhely város 3-ad osztályú adókövetése f. hó 6-ikán vette kezdetét. A kivető-bizottság elnöke *Sándor* Mózes kir. tanácsos, helyettes elnöke *Molnár* Károly ny. tanár, tagjai: *Ferenczy* Gyula, *Persián* János (a miniszter által kinevezve); *Báro* Orbán Ottó és *Vajda* Ferenc (az alispán által kinevezve). A városi képviselőtestület bizalmi férfiai: *Balint* György és *Pap* Zakor József. Az adókövetés hivatal-oladoja *Németh* Albert pü. s. titkár.

Egy hó közigazgatása. Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága 8-ikán tartotta júli. havi ülését, amikor az elnöki teendőket *Sebosi* János alispán látta el. Tárgysorozat rendén elsőnek Dr. *Paul* Árpád főjegyző terjesztette elő az alispán jun. hóról szóló jelentését. E szorint az iktatóra érkezett 740 ügydarabból 601 nyert elintézés. Egy évre érvényes utlevél 25 adatot ki. A jelentést, ugyszintea az alispán azon intézkedését, miszerint a három járási központba 3—3 lovas csendőr alkalmazása végett előterjesztéselt, a bizottság tudomásul vette. *Barabás* András árvaszéki elnök jelentéséből kitűnt, hogy az iktatóra érkezett 1423 ügydrrből 1252 drbot elintézték. A kiskorukak száma a hó végével 12393. *Ugron* Zoltán az iránt intéz kérdést, hogy vajjon az árvaszékek gondoskodása tárgyát képezi-e azon körülmény, miszerint a kiskorukak tulajdonát képező ingatlanok mostani értéküknek megfelelő összeggel adassanak bérho? Az Árvaszéki elnök meggyugtató választát, kérdést tevő örömmel vette tudomásul. Dr. *Leungyel* József m. főorvos jelenti, hogy a közegészségügy a megelőző hóhoz viszonyítva, kedvező volt. A kórházban 233 beteg részesült ápolásban, kik közül 9 hasi hagyamazos volt. Homorúfürdő orvosává Dr. *Burnás* Imre szentegyházafalvi orvos, Korond fürdő orvosává Dr. *Diák* Sándor marosvásárhelyi orvos neveztetett ki. *Ugron* Zoltán szűkegesnek tartja, hogy a megye orvoskarának a közigazgatási bizottság jegyzőkönyvi köszönetét fojezze ki azért az ön-feláldozó munkássáért, melyek az egymást követő járványok alatt a közönség érdekében kifejtett. Külön jegyzőkönyvi elismerés szavazásával indítványozta Dr. *Imreh* Domokosnak, ki az általa létesített kórházi vizseletéknök ökonomikus közreboicsátásával a közönséget megkímélte a fortozott kutyvizek használatától, s így a járvány tovább terjedésének gátát emelt. Imreh az elismerést, úgy mond szölo, azért is különösen megérdemli, mivel cselekedetéért nem elismerés, de gáncs érte. A bizottság az indítványokat egyhangulag elfogadta. *Kulicsky* taufelügyelő jelenti, hogy a kereszteri tanítóképző képesítő vizsgálatna a 22 jelentkező közül 17 ayort oklovetel. Ismertetni a vizsgálatnál felmerült azon inczidest, miszerint *Moldován* Gergely gör. kath. esperes a gör. kath. vallásukat olah nyelven akarván kikérdezu, a vizsgálatot kénytelen volt felfüggeszteni. Jelenti végül, hogy a közoktatásügyi miniszter *Chalupka* Részó tollnokot segédtaufelügyelővé kinevezte. *Ugron* Zoltán indítványozza a jelüntéssel kapcsolatosan, hogy tekintettel a nemzetiségiok létszékoldására, melyet az új törvényvel szemben napról napra tanusitauak, a bizottság a kormányhoz memorandum intézzen. *Kulicsky* tudomásulvétel végett megjegyzi, hogy o megye összes nemzetiségi iskolái a magyar feliratok alkalmaztassanak. Dr. *Mezei* Ödön indítványozza, hogy a bizottság a taufelügyelőnek a képezo oláh pajjával szemben tanusított hazafis oljárását helyeslóleg vegye tudomásul. A bizottság a jelentést ez indítvány szerint vette tudomásul, míg *Ugron* Zoltán indítványa akként nyert elintézés, hogy az alispán a legközelebbi közgyűlés elé ilyen értoelomben javaslatot terjeszt. — Pénzügyigazgató jelenti, hogy egyenes adóban 20313, hadmóntességi díjban 427, bélyegdíj- és jogilletékben 12297, fogyasztási és italdobu 73124, dohány jövedékben 54079 kor. tuly be jun. hóban. *Ugron* Zoltán kérdozi, hogy az új törvényhez valjon a helyi pénzügyigazgatószolgálatot-e adatoztak az udvarhelymegyei szeszgyárral, mivel az a törvény fölülte sújtja az itteni szeszgyárat. *Strat-*

zinger púzdügyigazgató kéri a kérdést irásban kiadati, hogy a jövő gyűlésen felelhessen. Erdőcsanak tartjuk felemlíteni, hogy a mult ülésen tett interpellációra adandó válaszal, noha azt is irásban adták ki, a puigazgató adós maradt. *Szobotka* Rozsó kir. főmérnök jelenti, hogy a fodanyag szállítás folyamában van, az utak jó állapotban vannak. A helyi asfalvi hid munkálatai folynak. Az alispánnal beutazta a törvényhatósági utakat a fedanyag átvétele céljából. A felsőboldogfalva—rákosi uton egy hid szorítása közelből befeljeztet nyer, s így az ut egészen átadható lesz a forgalomnak. A zsákodi ut munkálatai munkáshíján következtében szünetelnek. — *Zonda* József főállatorvos jelentését, mely szerint a sertésállománytól eltkintve az állatgészségügy kedvező volt, tudomásul vették. *Ugron* Zoltán a veszeltség korlátozására, ugyszintén a sertés orbáncz oltóanyagok torjesztésére tett indítványára ugy határozta, hogy megkeresi a miniszteri kiuroulettséget ingyenes oltóanyag kiosztása végett, a kóbor kutyák irtását pedig szabályrendeletileg fűjakk szigorítani. Ezután *Réffy* Zoltán kir. ügyész jelentését tudomásul vették, majd pedig *Daniel* Lajos közgazd. előadó tette meg jelentését, melyből kitűnt, hogy a buza közepen alól fog adni, míg a kukoriczából szép haszonra van kilátás; takarmány gyengo. *Ugron* Zoltán a takarmány kivitelének megállítására a kirendelttség bevonását szükségesnek tartja. Ezután hosszasaabban a bankkارتell foglalkozik, mivel e megyének vitális érdeke, hogy a pénz drága ne legyen, és indítványozza, hogy a kartell oltan felirajuak. *Daniel* Lajos erre vonatkozólag megjegyzi, hogy az orsz. közp. Takarékpénztár a kartellbe nem áll be, s így a vidéken a pénz megráglása nem következik be. A jelentést és a választ a bizottság tudomásul vette. A törvényhatósági ipartanácsba titkos szavazással megválasztották *Barcsay* Károlyt és *Illatky* Miklóst rendes, *Szöllösi* Samu és *Bartók* Istvánt póttagoknak. Egyes magántermészetű ügyek letárgyalása után a gyűlés véget ért.

Cabaret-estély. *Fodor* Oszkár, *Somogyi* Károly és *Rónai* Imre, a Heves-féle színtársulat tagjai, tegnapi este a Budapest-szálló nagytermében fényesen sikerült cabaret estélyt rendeztek. Növelte az estély érdekességét az, hogy az estély műsorában elsőrendű műkedvelők is szerepeltek. Így *Bocz* Endre, *Szobotka* Kata, *Bocz* Endre és *Lányi* Andor, ugyszintén az itt időző Dr. *Ferenczy* Tibor Lóri is. A kedves a üvész-gárdia *Flipper* és *Nobler* című bohózatot, továbbá *Gringoire* dramolettet adta elő sikerülten, melyben résztvettek: *Boczné*, *Szobotka* Kata, *Csobotka* Elemér, *Somogyi*, *Rónai*, *Fodor*. A két egy felvonás közben formális hangverseny volt, melynek keretében *Tibor* Lóri énekelt, *Rónai* Imre kuplékat adott elő, *Lányi* Andor tréfás monológia után *Bocz* Endre mutatott be ordművészeti mutatványokat, hangos derültséget keltve. Ezután *Somogyi* Károly kuplékat énekelt, míg *Fodor* Oszkár pompásan szavalt. A közönség mindvégig a legjobban elmulatott a sikerült művész cabaret-estélyen.

A villamos világításához. A következő levelet vettük: Igen tisztelt szerkesztő ur! Nyolcz éve annak, hogy Székelyudvarhelyről elkerültem messze idegenbe, hol csak elvtve hallottam hírt az anyavárosról, melyhez minden csöpp véreimmel igaz szeretettel ragaszkodom. Nyolcz hosszú év után aztán végre sikerült eljutnom ide. Képzelteti azt az örömet, melyet éreztem, amidőn kocsim a városhoz közelédt. Ez örömon, hogy este volt, mit sem változtatott, mert ime a villamos világítás fogadott, mire fölötte nagy szükség is volt, tekintettel a rázós közvezetre, mely kocsimat és lovam lábát kinos próbára tette. Az első benyomás mit nyertem bizony az volt, hogy itt a villanyvilágítást aligha nem éppen a rozsz közvezetre való tekintettel csinálták, hogy a kocsi-, szekérforgalom este se szűnjék be, a minthogy bizonyára be kellett volna szüntetni, ha nincsen az utat világítva. Amidőn beérkezénk, mondám éjjel egy kevéssel mult volt el. Kocsimmal a Kossuth-utczán — daczára a villamos körtéknek — csak lépésben haladtam fölélé. A katolikusok öreg tornyában éppen akkor verte el a háromnegyed egyet. Az óra hangjai az éjjeli csendben kiserítettiesen hangzottak el. Az utczán az emberek, ki egyenesen, ki dölöngözve futyólva és operette áriákat dudorászva igyekeztek hazra. Legalább én ugy gondolom, hogy haza. Emlékeimben a szép nyári éjjelen, gyermekkori képz. rajzoltak fel. Az óra utolsó ütésének akkordjai még el s un is hangzottak: ábrándozásomból egyszerre csak arra riadtam fel, hogy teljea sötétség borit be mindent. Koromótéség, melyen nem hat át csak a bagoly szeme. Éppen a református templom mellett haladt ekkor kocsim. Kocsimmal éppen azon tanakodtunk, hogy legjobb lesz, ha a hajtást én veszem el, mert ő — mint mondá — az istennek sem lát, a még kárt tesz lóban, kocsimban, egyben pedig kegyetlen szavakkal illette azokat a hunczut embereket, akik azt az ör-

dögös világítást kezelik, s kik fone irigy emberek lehetnek, hogy az embort ilyen nagy bajba hagyják, akkor fuvá ki a lámpát, mikor arra a legnagyobb szükéte van. Amikor az orszlánhoz czimzett patika előtt badiazemlért tartottunk, hogy valjon jobbra, előre egyenest kell-e fordulni, és valjon a caizmadia szin megvau-o, mert hisz annak lebontása már gyermekkoromban el volt határozva, — szóval éppen akkor, amidőn én a baktra kimászó-főben voltam, kocsimon pedig már átalult a másik helyre, s így a gyp'ó szabad volt: moudon akkor, borzasztó dolog történt. Az éj sötétjében és csendjében *Buffaló-Bellro* omlékeztető csatakiáltás hangzott fel a nyomban utána: Üsd nem apád! Csak a fejt, hogy meg ne aintuljon! Kiszólások, melyet ahogy megállapíthatom, olyan csattanások követett, mint amikor két tenyeret összehittok. Nem tudom azt átötlék-o össze, vagy a hang kényesebb helyről orodt, mert a következő pillanatban elfojtott hégés, majd pedig len lóvs vorto föl a város sötét éjjelét és tette rémeessé, emlékeztetéssé. Következőket azonban már nem jogyezhetem föl, mivel lovam a szörnyü ordítózásból, lóvs zajától megbokrosodtak, s a következő pillanatban elragadták kocsimat, s vele együtt engemet. Mondanom sem kell, hogy a lovak nem törődve sötétséggel, követtel, előfák kerítésével, örülten rohantak végig a Kossuth-utczán, stálau még most is meutének, ha az egyik fel nem bukik. Kocsim, lovam tökre ment. Az anyaváros vizontlátása tehát nem volt kedves. Kérem tisztelt Szerkesztő úr már most nekem megírni, hogy ha ott villanyvilágítás van, akkor miért nincs, és ha nincs, akkor miért van, — mert, hogy a legrosszabb időben, akkor, amidőn a korcamák, vendéglők közönsége többé-kevésbé hazafelé igyekezik — van sötétben a város — az valóban érthetetlen. Kérem azt is megírni, hogy a történetekért kit tegyek felelőssé? Szives válaszát várva, maradtam tisztelő híve (L-p)

A katolikus népszövetség Csiksomlyón. A katolikus népszövetség kedden Csiksomlyon értekezletet tartott. Az értekezleten megjelent Csik. Háromszék-, Udvarhely- és Marostórdamegye katolikus pnsága is, s azonkívül számos világi ember is. Az értekezlet a főgimnázium dísztermében volt. Kovács Pál országyau. képviselő utazott le Csiksomlyóra. Az értekezlet elhatározta, hogy Háromszék- és Udvarhely megyékben július 23-án, Csikszékben pedig augusztus 9-én lez az agitacionális vasárnap. Az értekezletről távirathoz üdvözölték gróf Mailáth Gusztáv erdélyi püspököt.

Megszűnt a tifusz. A megyei közg. bizottság ó héten tartott ülésében Dr. *Lengyel* József megyei főorvos bejelentette, hogy a város területén, beleértve a közkórházat is, a tifusz járvány teljesen megszűnt, egyetlen tifusz-beteg sincsen.

Katonák szabadságolása az aratásra. A honvédelmi miniszter, azzal kapcsolatosan, hogy bizonyos föltételek mellett megengedte a katonaság egyrésztnek az arató munkálatokra való szabadságolását, — most a következő loiratot intézte Udvarhelymegye törvényhatóságához: A folyó évi június hó elaejéről kibocsátott körrendeletem kapcsán felhívom a törvényhatóságot, hogy az aratói szabadságok kedvezményének életbeléptetése folytán szerzett összes tapasztalatait, jelszen, amelyek arra vonatkoznak, hogy a kérvényezésé miként lett volna legcélszerűbben eszközözendő, az igényjogosultságot miként kellene megállapítani, jvégre, hogy az aratói szabadságban való részesítés minő hatással volt a mezőgazdasági munkásviszonyokra, az aratómunkák sikerére és a földműves lakosság jólétére, hozzám október hónap elsejéig jelentse be.

Végzett ifjak találkozója. Vidám hangulatban zajlott le a székelykereszturi unitárius gimn. 1903 ban végzett tanuló ifjusága ötvenes találkozója alkalmával rendezett táncmulatság f. hó 4-én a kereszturi gimn. nagytermében. A sok fardozának méltó jutalma ló, a fényes erkölcai sikerrel párosult anyagi siker. Az összes bevétel 425 K. Kiadás ebből 243 56 K. A megmaradt 181 44 K. tiszta jövedelem a székelykereszturi unitárius gimn. konviktu alapjához csatoltattott. Felülfizettek: Dr. Elekcs Dénes 35 K, dr. Kozma Endre 30 K, dr. Szolga Ferenc 25 K, Barabás Lajos, Gombos Sámuel, dr. Gombos János, Pap Mózes 20—20 K, Gálffy Kálmán, dr. Jankovich Pál 15—15 K, Borbély Sámuel, Csiky István, Gálfalvi Sámuel, Jakabházy Sámuel 10—10 K, id. Sándor János 5 K, dr. Fodor Boldizsár 3 K, Göncz Károlyné, Révész Sándor 2—2 K, Bartók Pirooska, Benedek Mihály, Bonis Ferencz, Jaeger Viktor, Katona Sándor, Lőrinczy István, Szentmártony Kálmán 1—1 K, Szabó Kálmán 50 fillér. A jótékony cél érdekében tett felülfizetésekért a rendezőség hálás köszönetét fejezi ki.

A székely virtus. Hiában történt odig minden intézkedés, minden megrendszabályozás, a székelyt arról lesozoktatni nem lehet, hogy a szem-

ben jövő szekér oldl részben kitérjen, s az egymás megkerülésében ne verengjön. Ilyen virtuskodásnak az eredménye az a könnyon végzetesé válható iucziudeus, mely *Ugron* Zoltán földbírtokost és *Sebesi* János alispánt érte a napokban. *Ugron* Zoltán és *Sebesi* ugyanis f hó 7-én este egy kocsival igyekeztek Kereszturról indulva Székelyudvarhely felé. Allig hagyák el azonban Kereszturt, csakhamar egy szekér ért nyomukba, melyen öt székely ült, kik természetesen megkörülni akarták a kocsi. Ez nem is lett volna baj, azonban egyuttal a kocsi le is akarták szorítani az utról, amonyiben közvetlen a kocsi mellett hajtottak fel. Ezen műveletük közben lovak feje a kocsiu ulóket érte, mire *Ugron*, hogy a lovakat oltorolja, tonyorével lökte félra a ló fejét. A székelyeknek ez elég volt arra, hogy a szekérről loagrálva, a kocsiu ulóknak esonok. Először szikkokkal illették, majd meg bántalmazták, miközben ugy *Ugron*, mint *Sebesi* kibuzták a kocsiból. E válságo pillanatban ment ol a dulakodók mellett Keresztur felé egy kerékpáros, ki látva a veszedelmet, gyorsan beszaladt Kereszturra, hol *Gálffy* Kálmán főszolgabíró, mint a csendőrséget a történetekről értesítette, kik a következő öt percben már a helyszínen teremték. Az utonállók a csendőrség megjelenésére menekülni akartak, azonban csakhamar utólérték őket. Mind az öt atyafi tolefalvi volt és mind az ott nyomban bekisérték Kereszturra.

Elmentek a színeszek. *Heves* Béla színtársulatával kedden, 7-ikén vett búcsut bárom és fél évi itteni működése után a közönségtől, mely kezdettől végig a legmelegobb pártfogásban részesítette őt. Búcsulónadásul a *Nagymamát* adták igen jó előadás keretében, telt ház előtt. A társulatnak *Heves* szerdán aztán ki is adta a szünetet, mely szeptemberig fog tartani, amidőn állandó színházukba, Szatmárra vonulnak be. Itt említjük meg, hogy a *Petrás* Sári 6, 7 és 8-ikára tervezett vendégzereplése a művésznő újabb automobil-balesete folytán elmaradt.

Díjbirkozók. A barompiacztéren levő *Cirkusz* variete estéről estére nagy közönség előtt tartja előadását. A cirkus fő vonzó erejét a szerződötett kilencz európai híró díjbirkozó képezi, kik közül minden este 2—2 pár mérkőzik. A szép mérkőzések igen természetesen érthető izgalmat okoznak a közönség soraiban, és joggal bilincselik lo a figyelmet.

110 éves ember. Sándortelke községben a napokban elhunyt *Molnár* Ferencz földművelő. A megboldogult 110 éves élt, s élete utolsó napján is pontosan elvégezte napi munkáját. Ritka példaképe volt az őai munkás székelynek, mely az utóbbi évtizedekben kitartásban, épségben éppen az alkohol hatásától évről-évre csökken.

Kivonat a m. hiv. lapból. Sertésvész fellépett szörvényosan Homoródszentmárton és kénos községekben, járványosan Kányád községben. Veszétség fellépett Előd község sertés állományában. Sertés-orbáncz fellépett szörvényosan Székelyudvá, Béta és Tibód községekben. Ruhkór megszűnt Küküllőke-ményfalva község ló állományában. Sertés orbáncz megszűnt Székelymagyaros községben.

Festészeti tanfolyam. A mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozom, hogy Székelyudvarhelyen július, augusztus és szeptember hónapokban, esetleg azon túl is, festészeti és rajzolsai tanfolyamot nyitok. Felnöttek és gyermekek a festészet minden ágában természet és minta után alapos oktatást nyerne. A tanfolyam létesül, ha legalább nyolczan jelentkeznek, kik heti 3 órában együttesen taníttatnak. Egy óra díja 60 krajczár. Elvállalok továbbá arcz, táj és genre képek festését teljes feloléség mellett. Oktatást adok továbbá iparművészeti dolgokban is, így bársony égetés, festészt, melyore festést és különböző borműukat. A tanfolyamban résztvenni óhajtó t. közönséget kérem Kossuth-utczá 40. sz. alatt jelentkezni. A tanfolyam az igazgatóság engedélyével, a reáliskola egyik tantermében fog tartatni. Mély tisztelettel *Vasady* *Kalica* *Eressi*, festő-művésznő.

KÖZGAZDASÁG.

A székely erdők ügye. *Mezössy* Béla földmívelési Államtitkár mint veluok közlik, a nyár folyamán több erdélyrezi képviselő kíséretében be fogja utazni az egész Székelyföldet, hogy az itteni bajkóról személyesen meggyőződjk és hogy a székely erdők ügyét alaposan megvizsgálja. Az Államtitkár, előrelátólag július 20-án érkezik Gyergyószentmiklósrá, a honnan azután tovább folytatja körutját.

Kindja: Becek D. Fia könyvnyomdájá

Eladó ház. Rózsna-u. 8. sz. ház mely áll 3 szoba, konyha, pince, kert és minden hozzátartozókból örök áron eladó. Értekezni lehet VALÁDY ÖRÖK ÁRON eladó. SÁDORNÉVAL Kossuth-u. 1.

Egy, esetleg használt, de üzemezős, jó karban levő, cséplésre alkalmas szénművelő **gázmotor** megvételre keresetlik.
Czím meg tudható a kiadóhivataltban.

A szombatfalvi vámmal szemben, közvetlenül az aszfalt mellett 200—400 kvöl területű háztelkek eladó. — Részletes felvilágosítást ad Dr Szöllösi Ödön ügyvéd.

4124—1908. ügysz.

v. t.

Ertesítés.

Marosvásárhelyi szab. kir. város felelőbb leányiskolája a jövő 1908—9. tanévben az I., II., V. és VI. osztállyal fog megnyitni.
A felvételi felvételek a következők:
Az I. osztályba oly 9—10 életévüket betöltött leányok vétetnek fel, kik az oleml iskola IV. osztályát sikeresen végezték s orról bizonyítványt mutatnak fel, vagy ha bizonyítványt felmutatni nem tudnak, megfelelő eredménnyel felvételi vizsgát tesznek.
A II., V. és VI. osztályba oly tanulók vétetnek fel, kik valamely felsőbb leányiskola I. illetve IV. és V. osztályának sikeres elvégzését tanúsító állam érvényes bizonyítványt tudnak felmutatni; azok, kik hasonló fokú, de más jellegű iskolából akarnak a II., illetve V. és VI. osztályba lépni, a különböző tárgyakból felvételi vizsgát tartoznak tenni a csak ennek eredményes letétele esetén vétetnek fel az említett osztályokba.
A felvételi vizsgák díjmentesek.
A II., V. és VI. osztályba felvételtetnek továbbá azok is, kik a polgári leányiskola I., IV. és V. osztályát jó sikerrel végezték s erről bizonyítványt mutatnak fel; továbbá mindazok, kik a felelőbb leányiskola I., IV. és V. osztályaira előirt tárgyakból szabályszerű magánvizsgálatot tesznek. Ezen magánvizsgálatok letehetésére a felsőbb leányiskolák miniszteri biztosához czimzett a a felsőbb leányiskola igazgatóágánál bendandó folyamodványban engedélyt keil kérni. A magánvizsgálatokért a szabályzatban előirt díjak (60—10) fizetendők.
A felvételi és magánvizsgálatok június 28-án és augusztus 31-én tartatnak.
A felvételt már azon iskolai év befejeztekor lehet folytatni s az igazgatóság folyó év június 15-ig jelautkezeset előjgyzésbe vonzi.
Minden tanuló évenként beiratási díjban 5 koronát, könyvtár díjban 2 koronát és az orezagos tanitói nyugdíj intézetbe való bozzjárulás fejében 6 koronát, ifjusági segélyalapra 2 koronát tartozik fizetni.
Az évi tandíj összege 60 korona, mely félévénként, évnegyedenként vagy havonként előre fizetendő.
Tanárok, tanitók, lelkészek, továbbá Marosvásárhelyi szab. kir. város szolgálatában álló egyének gyermekei tandíjmentesek, állami és idegen törvényhatósági alkalmazottak gyermekei feltandíjat fizetnek.
A rendszer beiratás szeptember 1—3. napjain történik; az iskolai év szeptember 5-én nyitattik meg, a rendszer tanítás pedig szeptember 7-én vcszi kezdetét.
Megjegyeztetik, hogy a német és franczi nyelv az I. osztálytól kezdve kötelező.
Rendkívüli tárgyaknak, mint pl. angol, olasz és latin nyelvnek, festsének stb. tanítatásáról a városi tanács szivesen gondoskodik, ha ezekre a tanulók keill számban jelentkeznek.
Végül a vidékon lakó szülők és gyámok figyelemztetnek, hogy gyermekeik illetve gyámolijaik elhelyezése iránt az igazgatóságot idejekorán, legkésőbbben azonban folyó év augusztus 1-ig keressék meg, az igazgatóság a gyermekek elhelyezéséről is keill körültekintéssel gondoskodni fog.
Addig is mig a felsőbb leányiskola és az ezzel egybokötendő interortús részére megfelelő új épület emeltetnek, a városi tanács az esetre, ha a vidéki és interortúsban elhelyezést óhajtó tanulók száma a huzasonót eléri, ideiglenes interortús beállításáról, annak keill vezetéséről, a pövendékoly hatályos felügyeletéről és ellátásáról gondoskodni fog.
Egyebekben minden, a felelőbb leányiskolára vonatkozó bővobb felvilágosítást a leányiskola igazgatósága adja meg.
Marosvásárhelyi szab. kir. város tanácsának, 1908. évi május hó 30-án tartott üléséből.
Dr. Bernády György a. k., polgármester.

Sz. 592—1908. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirtott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a székeljudvarhelyi kir. törvénszékek 1907. évi 6330/p. sz. végzése következtében dr. Kvécs Jenő ügyvéd javára Oze Kálmán és Tóth Istváné ellen 52 kor. 26 fillér s jár. orojéig 1907. évi deczember hó 13-án foganasított kielégítési végrehajtás utján lo és felülfogalt és 1046 kor. 80 fillerre bocált s immár dr. Pál Ernő ügyvéd folparessége alá vont butorok, vondéglói berendezések, asztal és ágyneműok, szeszes italok stbbiből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.
Mely árverésnek a székeljudvarhelyi kir. járás-bíróság 1908. évi V. 228/8. sz. végzése folytán 52 kor. 26 fillér tókekövetelés, ennek 1908. évi február hó 19-ik napjától járó 6%, kamatai és eddig összesen 87 kor. 72 fillérben bíróilag már megállapított költségek orojéig Székeljudvarhelyen, Kossuth utca 22. sz. alatt leendő megtartására 1908. évi július 21-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzotik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjogyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi XL. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében kész pénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szűk-ég esetén becsáron alól el fognak adatni.

Amennyiben az előrverezendő ingóságokat mások is lo és felülfogaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.
Kelt Székeljudvarhelyt, 1908. évi július hó 7.
Nagy Lajos, kir. bír. végrehajtó.

Sz. 309/908. végrht.

Árverési hirdetmény

Alulirtott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy az oklándi kir. járásbíróságuk 1908. évi Sp. 11 49/2. számú végzése következtében dr. Hlinéder Ernő ügyvéd által képviselt Csontos Miklós honorárbenei lakos javára, Babos Mihályné honorárbenei lakos ellen 35 K. s jár. erejéig 1908. évi május 30-án foganasított kielégítési végrehajtás utján lofogalt és 700 koronára becsült következő ingóságok u. m.: tehének, ókrók, szekerek nyilvános árverésen eladatnak.
Mely árverésnek az oklándi királyi járás-bíróság 1908. évi V. 197/3. számú végzése folytán 35 korona tókekövetelés, és eddig összesen 70 Kor. bíróilag már megállapított költségek orojéig Honorárbenei alperesnél leendő megtartására 1908. július hó 20-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzotik, hová venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az előrverezendő ingóságokat mások is lo és felülfogaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.
Kelt Oklánd, 1908. évi július 2-án.
Pollák Ignác, kir. jbir. végrehajtó.

Sz. 315—1908. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirtott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a székeljudvarhelyi kir. törvénszékek 1908. évi 2537. számú végzése következtében dr. Hlinéder Ernő ügyvéd által képviselt Beke József és t. honorárdiszertmártoni lakosok javára, Beke Jánosné honorárdiszertmártoni lakos ellen 110 kor. s jár. erejéig 1908. évi június hó 5-én foganasított kielégítési végrehajtás utján lo- és felülfogalt és 711 kor. 40 fillerre becsült következő ingóságok, u. m.: 3 szekér, 1 vaseke, törökbuza, házi butorok, ruhane-műek és még több ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.
Mely árverésnek az oklándi királyi járás-bíróság 1908. évi V. 160/1. sz. végzése folytán 110 K. tókekövetelés, ennek 1908. évi április hó 31-től járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 67 K. 61 fill. bíróilag már megállapított költségek orojéig Honorárdiszertmártonban, alperesnél leendő megtartására 1908. július 18-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzotik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjogyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az előrverezendő ingóságokat mások is lo és felülfogaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.
Oklánd, 1908. július 2.
Pollák Ignác, kir. jbir. végbr.

Márvány és csere sirkő raktár

A székeljudvarhelyi Vasuti állomással szemben üzletemben mindenféle mű márvány és cserekő siremlékek nálam kaphatók. Sirkéritéseket és grádicsokat készletben tartok olcsó árban és így gyorsan felállíthatom.
Tisztelettel Jmreh Márton, kőfaragó

Készítik: MAGGI GYULA és TÁRSA.
Iroda: WIEN IV./1. Gyár: BREGENZ

Gabona vételi hirdetmény

Szives tudomására adom a t. termelő közönségnek, hogy műmalmomban szép tiszta buzát bármikor és bármely kis- vagy nagymennyiségben az elmúlt keddi heti piaczi árban megveszem. Ezáltal a t. örlető közönségnek azon előnyt óhajtom nyújtani, hogy ne kelljen eladó gabonájával a piacra való hozás által külön időt vesztegetni, hanem amikor örületni jön, nálam eladó buzáját is értékesíthesse, a miáltal sok időt és pénzt takaríthat meg. — Tisztelettel
FÁBIÁN JÓZSEF gőztűrés és műmalom tulajdonos

Az egyetlen igazság.

Az ORBÁN, NAGY és TAMAS-féle cipők több elegáncziat kölcsönöznek.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióának bizonyított hájiszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényél, osztrál és meghulesoknál, hadörzés-olcsóppon használtva.
Figyelemztetés. Silany hamisítványok miatt bevásárlaskor oratosak legyünk és csak olyan orvost fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyével és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara itvegekben K—80, K 140 és K 2—és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. nos.
Mindennapi szétküldés.